

ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПТАХОПЕРЕРОБНОГО ВИРОБНИЦТВА МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І.В.Голіков, викладач

Національний університет кораблебудування ім.адм.Макарова

Запропоновано використання сучасних інноваційних підходів до процесу переробки птиці, використання глибокої переробки із випуском розширеного асортименту продукції. Запропоновано безвідходне виробництво із утилізацією відходів від життєдіяльності птахофабрик.

Предложено использование современных инновационных подходов к процессу переработки мяса птицы, использование глубокой переработки с выпуском расширенного ассортимента продукции, а также организация безотходного производства с утилизацией отходов деятельности птицефабрик.

Постановка проблеми. М'ясо птиці, яке виробляють птахофабрики Миколаївської області, не повною мірою забезпечує потребу населення у м'ясі птиці, оскільки специфіка функціонування птахофабрик Миколаївської області орієнтована на виробництво яєць.

Виробництво основної продукції на птахофабриці супроводжується супутньою продукцією. Щодоби кожна з птахофабрик Миколаївської області скидає без переробки на землю від 50 до 200 тонн рідкої калової маси, що у радіусі до 18 кілометрів знижує репродуктивну функцію усього живого на 20-40 відсотків та представляє серйозну потенційну небезпеку для навколишнього природного середовища. Тенденція накопичувати кал і стічні води поблизу своїх територій характерна для птахофабрик Миколаївської області.

Тому актуальною є проблема ефективної переробки значних обсягів м'яса птиці, використання сучасних інноваційних підходів до процесу переробки, удосконалення переробки м'яса птиці Миколаївськими птахофабриками та утилізацією відходів від їхньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми ефективного розвит-

ку птахопереробного виробництва завжди знаходилися у центрі уваги багатьох вчених-економістів, зокрема Б.Ф.Бессарабова, В.І.Бесуліна, О.О.Лук'яненка, Б.А.Мельника, Н.С.Митрофанова, Н.В.Пигарева, О.М.Полякова, Н.Б.Сеперовича, І.І.Червена, Ф.О.Ярошенка та інших.

Останні дослідження з цього питання спрямовані на комплексну механізацію усіх технологічних процесів, перехід на повне патрання птиці, охолодження, фасування та упакування тушок на підприємствах, випуск різноманітних асортиментів і напівфабрикатів. Весь цей комплекс пов'язаний із переходом більшості птахофабрик на технологію безвідхідного виробництва, раціонального використання усіх відходів забою і переробки птиці. У кожній великій птахофабриці повинні використовуватися забійні цехи з холодильними камерами для охолодження та зберігання м'яса, з відділенням для переробки відходів, хворої та полеглої птиці у сухі тваринні корми. При впровадженні інноваційних технологій з переробки м'яса птиці та супутньої продукції не менш важливими є оцінка економічної доцільності їхнього використання.

Завданням дослідження є визначення стратегічних напрямів інноваційного розвитку птахопереробного виробництва миколаївської області та оцінка їх економічної ефективності.

Виклад основного матеріалу. Розвиток використання сучасних інноваційних технологій з переробки м'яса птиці у Миколаївській області залежить від специфіки функціонування та майбутнього розвитку птахофабрик області. За даними ВНО "Укрптахопром", птахофабрики Миколаївської області спеціалізуються на виробництві яєць.

Кількість поголів'я птиці всіх видів, включаючи молодняк у сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області, наведено у табл. 1.

На птахофабриці з виробництва яєць у середньому забій однієї партії (або одного пташника) птиці відбувається раз на рік. Тому переробка птиці ведеться з використанням ліній циклічної дії малих потужностей, на ділянках патрання та розділки тушок використовується ручна праця.

Таблиця 1

Поголів'я птиці всіх видів, включаючи молодняк у сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області, тис. гол.

	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	08.2006 р.
Поголів'я птиці у Миколаївській області, тис. голів	847,7	679,2	3492,5	3551,2	3700

За розрахунками фахівців [4], зроблених на основі реальних результатів і з урахуванням діючих проектів розвитку промислових птахофабрик і зростанням обсягів виробництва в господарствах, виробництво м'яса бройлерів у Миколаївській області набуває певного розвитку (табл. 2.).

Таблиця 2

Виробництво м'яса птиці всіх видів у сільськогосподарських підприємствах всіх форм власності Миколаївської області у живій вазі з прогнозом зростання, тис. тонн

Регіон	М'ясо птиці, всього					У т. ч. бройлерів				
	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.
Миколаївська область	0,8	1,3	1,3	2,1	2,9	-	0,8	0,8	1,0	1,3

При цьому зростаючий об'єм виробництва м'яса птиці потребує впровадження інноваційних технологій із переробки птиці птахофабриками Миколаївської області.

Процес переробки птиці має ряд особливостей, пов'язаних із продуктом переробки, що визначає необхідність його механізації та автоматизації. Однією важливою особливістю, що стимулює високотехнологічну організацію процесу переробки птиці, є її швидке дорослішання. Це означає, що тільки високий ступінь механізації і автоматизації птахопереробного виробництва на має високорентабельний потенціал. В Україні, а також у СНД цеха забою і переробки традиційно комплектувалися українським устаткуванням АТ "Полтавамаш". Безперечними лідерами в галузі розробки і постачання комплексного устаткування для птахопереробки є фірми

Meun і Stork РМТ (обидві — Голландія). Вони поставляють цілком комплектні автоматичні лінії.

Процес виробництва м'яса птиці має максимальну ефективність при освоєнні інтенсивних технологій, які передбачають планове забезпечення птицею переробне підприємство в обсягах згідно з графіком переробки. Подальше удосконалювання технології виробництва і переробки м'яса птиці усіх видів передбачає максимальне використання власних діючих потужностей з вирощуванням і наступною переробкою м'яса птиці на одній птахофабриці. У вітчизняній і закордонній практиці використовується декілька схем переробки птиці: лінії переробки птиці конвеєрного типу з охолодженням тушок у повітрі або у воді та лінії переробки птиці циклічної дії. Для птахофабрик яєчного напрямку Миколаївської області оптимальним рішенням може бути обробка птиці на лінії циклічної дії з повітряним охолодженням тушок.

Більшість українських виробників, в тому числі у Миколаївській області дотепер надають перевагу продажу своєї продукції “тушкою”, тобто цілком. Відповідно до оцінок експертів ринку, на сьогоднішній день в Україні виробляється 70-90% цільних тушок птиці і лише 10-30% розділеної продукції. У розвинутих країнах це співвідношення протилежне — 10% м'яса птиці продається в цільних тушках і 90% проходить обробку і доводиться до високого ступеня готовності. Це більш глибока переробка дозволяє одержувати продукти, що дорожче звичайної тушки вже на порядок [2,3].

Як показує досвід птахопереробних підприємств, економічно найбільш ефективними є збір продуктів та їхня обробка у відповідності зі специфічним призначенням, тобто використання харчової продукції на вироблення продуктів харчування, технічної (перопухова сировина, жир зі шлунків і залозисті шлунки) — на вироблення технічних продуктів, кормовий — на вироблення кормів [3].

Комплексна переробка птиці повинна забезпечувати найбільш повне, економічно виправдане використання всієї харчової, технічної продукції і значних обсягів відходів, одержуваних під час оброблення птиці [1, 3]. Схему комплексної переробки птиці та

супутній продукції наведено на рис. 1.

Співвідношення супутньої продукції до основної складає майже половину всього обсягу продукції птахофабрики [1,3].

Рис. 1. Організація комплексної переробки птиці та супутньої продукції

До супутньої продукції належать відходи, які відсутні в господарському обороті. Вони представляють серйозну потенційну небезпеку для навколишнього природного середовища. Органічні добрива, які одержують на основі калу, є найбільш затребуваними.

Результати досліджень. Для впровадження інноваційних технологій стосовно птахопереробного виробництва у Миколаївській області нами було розроблено методіку оптимального інноваційно-інвестиційного проектування птахопереробних підприємств АПК. Зроблено розрахунок економічних показників безвідходного виробництва продукції за рік на базі “Миколаївської птахофабрики” ЗАТ “Аваль-Еталон”, які наведено у табл. 3. Вони підтверджують економічну доцільність виробництва як основних, так і побічних продуктів.

Таблиця 3

**Розрахункові економічні показники безвідходного виробництва продукції
за рік на базі "Миколаївської птахофабрики"**

ЗАТ "Аваль-Еталон"

Супутня продукція	Кількість на рік	Вартість одиниці	Загальна вартість на рік
Органічні тверді добрива	7560 т	2000 грн./т	15,12 млн. грн.
Очищена стічна вода	130,1 тис. м ³	1,65 грн. / м ³	0,22 млн. грн.
М'ясокісна мука	804 т	103,5грн. / т	83,2 тис. грн.
Пір'яна мука	300 т	108,25 грн. / т	32,48 тис. грн.
Кров'яна мука	72 т	103,85 грн. / т	7,48 тис. грн.

Висновки. До стратегічних напрямків інноваційного розвитку птахопереробного виробництва Миколаївської області належать: впровадження високого ступеня механізації і автоматизації виробництва; максимальне використання власних діючих потужностей із вирощуванням та переробкою власної птиці; використання глибокої переробки із випуском розширеного асортименту продукції; впровадження безвідходного виробництва із утилізацією відходів.

Подальший розвиток птахопереробного виробництва Миколаївської області полягає в організації виробництва м'яса бройлерів та використанні інноваційних технологій із переробки птиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лысенко В. Внутренние ресурсы птицеводческих хозяйств // Птицеводство. – 2004. - № 7.
2. Мельник Б.А. Економічна діагностика птахівничої галузі Миколаївщини // Економіка АПК. – 2003.- №4.
3. Пигарев Н. В., Столляр Т. А., Шумков Е. Г. Технология производства продуктов птицеводства и их переработка/ За ред. Н. В. Пигарева. – М., 1991.
4. Програма розвитку галузі птахівництва України на 2005-2008 роки// Сучасне птахівництво. – 2005. – № 6.